

Тема 2: Середньовічний світ Західної Європи

Урок 4: ЄВРОПЕЙСЬКЕ СЕРЕДНЬОВІЧНЕ МІСТО

Мета уроку

- Вивчити поняття цех, майстер, підмайстер, учень, гільдія, міська комуна, Ганза, лихварство
- Визначити причини виникнення міст та боротьби міст з сеньйорами
- Характеризувати середньовічний ремісничий цех та причини його виникнення

ПЛАН УРОКУ

1. Виникнення середньовічних міст. Міські комуни(самоврядування)
2. Ремесла й цехи
3. Торгівля і гільдії

X-XIII ст. - час розквіту європейського Середньовіччя.

У цей час в Європі знову починають виникати
міста.

Причини виникнення міст:

- 1) Збільшилася кількість населення.**
- 2) Вдосконалювалися знаряддя.**
- 3) Вдосконалювалися методи обробки землі.**
- 4) Збільшився врожай, з'явилися надлишки.**
- 5) Феодали та заможне населення зацікавлені в якісних товарах.**

Розвиток сільського господарства
дозволив деякій частині суспіль-
ства займатися тільки ремеслом

Зростає зацікавленість у більш
якісних товарах

Відокремлення ре-
месла від сільського
господарства

Зростання міст як
центрів ремесла
та торгівлі

Середньовічне місто

**Жителів міст Німеччини
називали бюргерами, у Франції -
буржуа, в Італії - пополанами.
Заможні городяни складали
патриціат, бідні відносилися до
плебсу.**

Робота з підручником

- Опрацювати параграф 11, пн. 2 та поясніть письмово терміни:
- Магдебурзьке право
- Міська комуна
- Магістрат
- Ратуша

Бургомістр з донькою

Розвиток ремесла

Друкарський
станок

Середньовічний скрипторій

Водяне колесо

Майстерня ремісника

```
graph TD; A[Майстерня ремісника] --> B[Дрібне виробництво. Відсутність розподілу праці]; A --> C[Ручна праця]; A --> D[Особиста праця майстра. Експлуатація підмайстрів та учнів]; A --> E[Виготовлення виробів на замовлення чи продаж];
```

Дрібне виробництво.
Відсутність розподілу праці

Ручна праця

Особиста праця майстра.
Експлуатація підмайстрів та учнів

Виготовлення виробів на замовлення чи продаж

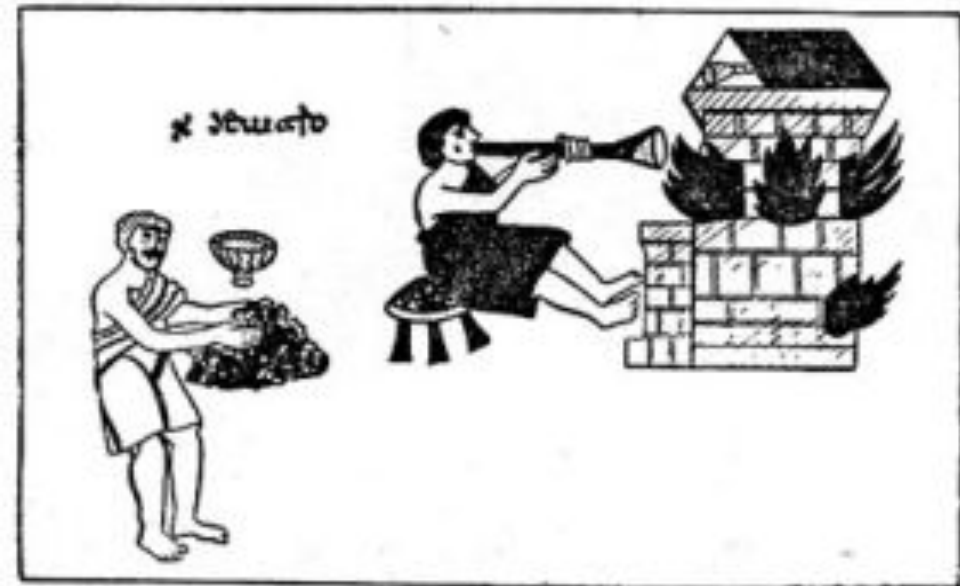
Ремісники в середні віки

Ремесленники. Мініатюра (начало XIII в.)

Камнетеси. Вітраж 13 ст.

Цеховий знак ремісників по
склу

Складуви IX ст.

Середньовічний цех

Розвиток торгівлі

Середньовічна ярмарка

Монети середньовіччя

Розклад проведення будь-якого ярмарку:

- 1) показ (8 днів) - розпаковування товарів і розміщення їх на лавках;**
- 2) продаж (60 днів) - продаж сукна (10 днів), шкір і хутра (10 днів), спецій (10 днів), вагових товарів (30 днів);**
- 3) розрахунки (14 днів) - оплата куплених товарів.**

Міняйли

В Європі у середні віки перебували в обігу
різноманітні грошові одиниці:

- денарій - протягом **VIII-XIII** ст.;
- гріш і флорін - у середині **XIII** - на початку
XVI ст.;
- талер - у **XVI-XVIII** ст.

Торгові гільдії. Ганза

Заповніть пропуски у тексті «Життя у середньовічному місті»

Будинки будували у __ поверхи. На центральній міській площі будували __ та __. Помії зазвичай виливали __. Увійти до міста можна було тільки через __.

Оберіть правильну відповідь

Середньовічні міста з'являлися:

- а) на перетині торгових шляхів;**
- б) у морських гаванях і переправах;**
- в) біля стін великих монастирів і замків феодалів;**
- г) правильно все перераховане.**

м. Брюгге IX ст.

Чому міста утворюються біля стін замків і фортець, біля мостів або поблизу монастирів? Чому згодом міста почали боротися з сеньйорами (феодалами)?

Встановіть відповідність

1) Лихвар	а) власник банку
2) Ярмарок	б) економічна установа, де зберігаються тимчасово вільні кошти
3) Товар	в) щорічний великий торг
4) Банк	г) річ, вироблена для продажу
5) Банкір	д) людина, яка обмінювала гроші на ярмарках
6) Міняйло	е) людина, яка дає гроші в позику під проценти

Співвіднести терміни та поняття

1) Магістрат	а) місто, що отримало право на самоврядування
2) Комуна	б) міський житель
3) Бюргер	в) міська рада

Підкресліть ті слова, які свідчать про розвиток міського самоврядування

Бургомістр, старшина, учень, мер, гільдія, міська рада, цех, шедевр, розподіл праці, підмайстер.

**Допишіть слова до середньовічної приказки:
«Міське повітря робить людину __».**

Домашнє завдання

Опрацювати параграфи 11

Письмово завдання 8 на ст. 86

ДОДАТКОВО: підготуватися до контрольної роботи